

Spur-inspektion av kirurgi och patologi

Kirurger stöder obligatorisk Spur

I detta nummer av Läkartidningen redovisas inspektionsresultaten för specialiteterna kirurgi och patologi i den senaste Spur-omgången. Chefsöverläkare Lars Johansen, kirurgkliniken i Skövde, ger nedan sin syn på erfarenheterna av SPUR-verksamheten som metod för kvalitetssäkring av ST-utbildningen.

■ Förutom det initiala pilotprojektet 1990 har kirurgispecialiteten Spur-inspekterats nationellt vid två tidigare tillfällen. Under 1991–1992 inspekterades 64 kirurgkliniker och under 1997–1998 inspekterades 43 kliniker.

Vissa andra specialiteter har en fortlöpande inspektion varje år, där varje klinik kan anmäla sig när man så önskar. Kirurgispecialiteten har valt att ha en sammanhållen inspektion ungefär vart femte år, som tar cirka ett och ett halvt år att genomföra, för att få ett samlat grepp över hela kirurgins utbildningsstatus i stort vid ett och samma tillfälle.

Kirurgin har nu genomfört sin tredje stora inspektionsomgång under 2003–2004, med sammanlagt 52 inspektioner av 55 kliniker. Inom ramen för den strukturuomvandling av sjukvården som tidigare skett, och som pågår i stor skala just nu, har antalet självständiga kliniker successivt minskat.

Vissa kliniker samverkar också intimt vad det gäller ST-utbildningen – exempelvis i Göteborg där ST-läkarna roterar enligt ett fastlagt tjänstgöringsprogram på tre olika kliniker/sjukhus för att uppfylla målbeskrivningen. En handfull kirurgkliniker har valt att inte bli inspekterade. Huvudsakligen beror detta på att de inte har någon ST-läkare, eller att de just på grund av strukturuomvandling inte själva längre kan erbjuda en ST-utbildning.

Genomförande av omgång tre

Vid tidigare inspektioner har kirurgispecialiteten använt sig av ett mindre antal inspektörer, som utfört inspektionerna en och en. Inför denna omgång utbildade vi arton inspektörspär som bestod av en senior kollega och en erfaren ST-läkare eller junior specialist. Detta gav ett stort mervärde i form av en bredare och mer adekvat bedömning samt en ökad möjlighet till korsbefruktnings av goda idéer och förebilder, som kunde spridas till andra sjukhus.

Inspektörspären fick den grannliga uppgiften att inspektera tre till fyra kli-

niker vardera. Därefter vidtog ett kalibreringsmöte för att ytterligare försöka objektivisera bedömningarna så mycket som möjligt, vilket förstås inte är lätt. Samtliga kliniker har fått sina poängresultat delgivna tillsammans med en skriftlig kommentar, där inspektören lyfter fram vad som är bra och vad som kan förbättras.

Sju moment granskade

Inför inspektionen får kliniken besvara en enkät med grundläggande frågor. Vid själva inspektionsbesöket, vilket varar 1–2 dagar, intervjuas klinikchefen, handledare, studierektor och ST-läkarna. Dessutom förevisas lokaler och utrustning.

Inspektörerna skall sedan utifrån en relativt detaljerad mall poängbedöma enhetens möjligheter till utbildning på en skala från 0 till 3 inom sex olika områden samt möjlighet till forskning. Det senare bedöms enbart med ja (1 p) eller nej (0 p).

Mallen för inspektörernas rapport innehåller sju moment enligt följande:

A. Är den inspekterade enhetens verksamhet så allsidig att målbeskrivningen kan uppfyllas?

B. Är läkarstaben så stor och kompetent att målbeskrivningen kan uppfyllas?

C. Är lokaler, allmän och specifik utrustning sådan att målbeskrivningen kan uppfyllas?

D. Är tjänstgöringen så organiserad att målbeskrivningen kan uppfyllas?

E. Är utbildningsklimatet sådant att målbeskrivningen kan uppfyllas?

F. Är den teoretiska utbildningen sådan att målbeskrivningen kan uppfyllas?

G. Finns det möjlighet till forskning och utvecklingsarbete?

Resultat

Resultaten för varje sjukhus presenteras i bilagd tabell. I tabellen skall varje delpoäng värderas separat, då vissa kliniker är utmärkta på ett område men uppvisar en förbättringspotential på andra områden. Sett över hela landet får utbildning-

en definitivt godkänt med ett medelvärde över 2 på fem av sex värderade områden inom struktur och process.

Enligt denna Spur-omgång är kirurgiklinikerna i genomsnitt bäst på A. Verksamhetens allsidighet (medel 2,4) och E. Utbildningsklimatet (medel 2,4). Den största möjligheten till förbättring ligger i D. Tjänstgöringens uppläggning med tjänstgöringsplaner, användande av målbeskrivning, studierektors- och handledarfunktioner (medel 1,9).

Kolumn G bedömdes med 1 poäng dels om det förelåg möjlighet till forskning och utvecklingsarbete, dels om någon ST-läkare verkligen bedrev något av dessa två.

Universitets- och länssjukhusen tycks ha ungefär samma bredd och djup på sina poäng, utan någon skillnad när grupperna som helhet jämförs. Vissa universitetskliniker kan vara så specialiserade att de behöver planera in viss randning på något mindre sjukhus för att uppfylla målbeskrivningen.

Bland länsdelssjukhusen finns flera goda föredömen men också flera med smalare och mer ojämn poängfördelning, vilket innebär att ett samarbete måste finnas med en större klinik. Detta utnyttjas redan idag i de flesta fall. Med den nya strukturuomvandlingen i Sverige blir också rotationen mellan flera sjukhus allt viktigare för att få en heltäckande utbildning.

Svensk kirurgisk förening delar ut Årets utbildningspris till den klinik som uppfattas ha bäst ST-utbildning. Priset har delats ut under sex år, och de kliniker som fått pris tycks klara sig mycket bra även i denna inspektionsomgång, vilket borgar för att utbildningsintresset kvarstår också över tid.

Slutsatser

Spur-inspektioner fyller en rad funktioner. Inför inspektionen ses ofta klinikens utbildningsorganisation över, och när inspektionen är genomförd försöker många kliniker åtgärda de saker som påpekats. Man får då den s k Spur-effekten. Utbildningsfrågan lyfts på detta sätt fram som en central del av verksamheten.

Tanken är att kvalitetssäkringen skall borga för en jämn och hög utbildningskvalitet oavsett var man får sin ST-utbildning, och att vissa minimikrav skall uppfyllas för att en klinik skall kunna vara en utbildningsenhet.

I Socialstyrelsens förslag från 2003 om den framtida specialistläkarutbildningen och specialitetsindelningen föreslås regelbundet återkommande Spur-inspektioner bli obligatoriska. Förslaget

är i nuläget dock återremitterat för ytterligare bearbetning.

Svensk kirurgisk förening stöder förslaget om obligatorisk Spur-inspektion. Den mycket breda uppslutningen av lan-

dets kirurgikliniker visar att detta är brett förankrat ute på sjukhusen, trots en kostnad om 15 000 kr för varje klinik.

Lars Johansen

Lars.johansen@vgregion.se

Kriterier för att få maximala 3 poäng vid inspektion

STRUKTUR

A Verksamheten

3 poäng: Målbeskrivningens krav kan uppfyllas genom tjänstgöring inom ett begränsat geografiskt område och på sidoutbildande enheter inom detta område.

B Läkarstab

3 poäng: Tillräckligt antal läkare med tillräcklig kompetens (dimensioneringen av antalet läkartjänster skall innebära att utrymme finns för utbildning, handledning och utvecklingssamtal inom arbetstiden). Antalet specialister överstiger antalet underläkare. Handledande specialister har genomgått handledarutbildning. Utöver bred klinisk kompetens finns inom enheten bl a vetenskaplig, administrativ och pedagogisk kompetens.

C Lokaler

3 poäng: Adekvata arbetslokaler (operation, lab, mottagning, avdelning, jourrum, övriga arbetsutrymmen) och service (t ex avseende sekreterartjänster, bibliotek, litteratursökning

och tidskrifter). Eget arbetsrum med skrivbord och tillgång till PC/Mac för ST-läkare.

PROCESS

D Tjänstgöringens uppläggning

3 poäng: Studierektorer och utbildade handledare finns och fungerar. Målbeskrivningen används, liksom utbildningsboken. Tjänstgöringsprogram upprättas, även för sidoutbildningen. Tjänstgöringsprogrammet är tillräckligt preciserat för att målbeskrivningens krav skall kunna uppnås. Tidpunkt för utvecklingssamtal dokumenteras och det framgår hur avvikelser från tjänstgöringsprogrammet hantearas. Jourttjänstgöringen fungerar (ST-läkaren skall självklart delta i jour, men jourverksamheten skall inte dominera så att jourkompensationsuttaget blir oacceptabelt högt ur utbildningssynpunkt = dagtjänstgöring).

E Utbildningsklimat

3 poäng: Samsyn överordnade läkare/specialistläkare och ST-läkare. Planering för färdighetsträning. Utvecklingssamtal (minimum ett

per termin). Utrymme och acceptans för litteraturstudier. Schemalagda handledarsamtal. Återkoppling, engagemang och gärna exempel på detta. Uppmuntrande attityd till rotation till regionsjukhus/universitetssjukhus för fördjupning och fortsatt specialisering efter formellt uppnådd specialistkompetens. Positiv inställning till sidoutbildning.

F Teoretisk utbildning

3 poäng: Planerad extern utbildning, som inkluderar specialitetsföreningens rekommendationer (SK-kurser, Läkarstämman, specialistföreningens möten, internationell kurs/möte m m), tillhandahålls minst fem dagar per termin. Regelbunden intern utbildning minst en timme per vecka. Avstämning av ST-läkarens studieverksamhet görs. Utbildning i ledarskap och administration ges.

Utförligare information om inspektionerna finns hos Spur.

annons

Tabell I. Kirurgi. Resultat av inspektioner genomförda under 2003–2004.

Sjukhus, datum för inspektion	Struktur			Process				Kommentar
	A	B	C	D	E	F	G	
	Verksamhet	Läkarsstab	Utrustning, lokaler	Organisation	Utbildningsklimat	Teoretisk utbildning	Forskning	
Höglands-sjukhuset i Eksjö 2003-02-25	3	2	3	1	2	3	0	Kliniken bedriver en sektoriserad verksamhet på länssjukhusnivå med både bredd och djup. Gott utbildningsklimat och välorganiserad jourverksamhet. Rotationstjänstgöringen är ej detaljplanerad utan löses efter hand och sidoutbildningen är bristfälligt organiserad. Med små organisatoriska förändringar kan utbildningen optimeras. FoU-resurser finns.
Vrinnevisjukhuset Norrköping 2003-03-03	3	3	2	3	3	2	1	Allsidig klinisk verksamhet med god balans mellan utbildningens krav och de olika momenten – jour, operation, mottagning och avdelningsarbete – i arbetet som ST. Engagemang hos alla och synliggörande av ST gör kliniken till en god utbildningsklinik.
Södra Älvsborgs sjukhus Borås 2003-03-12	3	2	2	1	2	2	0	Sammanfattningsvis en mycket kompetent kirurgisk klinik med ett gott arbetsklimat trots problem med tidigare ekonomiska indragningar, upprepade klinikchefsbyten etc. Uppenbarligen har den primära kliniksatsningen varit att bygga upp klinikstrukturen igen och utbildningen av ST-läkarna har därmed fått stå tillbaka. Potential finns dock att bli en bra utbildningsklinik.
Universitetssjukhuset i Örebro 2003-03-18	3	2	3	2	3	2	1	Kliniken har en bred verksamhet och ett gott utbildningsklimat. Bland specialisterna finns ett genuint intresse för ST-utbildning. Målbeskrivningen används, men förbättringar kan göras för att definiera delmålen.
Lindesbergs sjukhus 2003-03-21	2	2	2	2	2	2	0	En klinik med god kirurgisk verksamhet på länsdelssjukhusnivå. Kliniken är väl fungerande. Gott utbildningsklimat och en god struktur för utbildning av ST-läkare. Förbättringsområden: Uppföljning och återkoppling av målbeskrivning. Under den senare delen av utbildningen på USÖ tas inte klinikens utbildningspotential tillvara fullt ut för ST-läkarna från Lindesberg.
Akademiska sjukhuset Uppsala 2003-03-24	3	2	2	2	2	3	1	En klinik med en allsidig och högspecialiserad kirurgisk verksamhet där ambitionsnivån för ST-utbildning är hög. Genom samarbetet med Samariterhemmet säkras färdighetsträning i basal kirurgi.
St Görans Sjukhus Stockholm 2003-03-31	3	3	3	3	3	3	0	En mycket bra allmänkirurgisk utbildning kan ges, både teoretiskt och praktiskt. Forskningsmöjligheterna är begränsade. Alla ST-läkare är nöjda med sin utbildning. Mycket väl fungerande studierektor som satt sin prägel på utbildningsklimatet.
Södersjukhuset Stockholm 2003-04-03	3	2	2	2	2	3	1	En god allmänkirurgisk utbildning kan ges – både teoretiskt och praktiskt. Tjänstgöringen präglas av en mycket stor akut-kirurgisk verksamhet. Forskningsmöjligheterna är goda. Förbättringar kan göras vad gäller tjänstgöringens uppläggning och utbildningsklimat. Det avspeglar sig i en viss diskrepans mellan synen på utbildningen hos de äldre och de yngre ST-läkarna. De äldre fick mycket operativ träning medan de yngre hade svårt att få en anpassad och strukturerad utbildning. Verksamhetschefen är mycket mån om att en god utbildning skall ges och arbetar aktivt för att förbättra situationen för ST-läkarna.
Universitetssjukhuset i Lund 2003-04-14	3	3	3	1	2	3	1	God struktur men vissa brister i utbildningens uppläggning. Genom en nyttill-satt ST-studierektors berömvärda insatser är dessa brister på väg att elimineras.
Ängelholms sjukhus 2003-04-15	3	2	3	3	3	2	0	Väl fungerande länsdelssjukhus med genomtänkt ST-utbildning av god kvalitet.
Universitetssjukhuset MAS Malmö 2003-04-15	1	3	3	1	2	3	1	Kliniken har verksamhet på länssjukhusnivå och regionnivå. Vissa delar av basal kirurgi saknas i verksamheten. Kliniken är sektoriserad. Vissa delar av »sektionerna« ligger på andra kliniker. Rotationstjänstgöringen kan organiseras bättre med fleråriga planeringsscheman. Då kan längre placeringar på varje sektion uppnås till nytta för utbildningen. För närvarande är det ett stort antal ST-läkare som kommit lika långt i sin utbildning vilket leder till trängsel på vissa enheter. Ett jämnare intag av ST-läkare över tiden skulle höja utbildningskvaliteten.
Universitetssjukhuset i Linköping 2003-04-24	3	3	2	2	3	3	1	Kliniken har på ett mycket bra sätt lyckats kombinera god basal kirurgisk träning med mycket god stämning för sina 7 ST-/sidutbildningsläkare. Man har vid kliniken en varierad verksamhet där ST-läkarna också får ta del av mer högspecialiserad vård. Lokalmässigt finns det en del brister. Uppläggningsen av tjänstgöringen är tillfredsställande, även om det saknas en övergripande plan för målbeskrivningens mer allmänna delar.
Falu lasarett 2003-04-28	2	3	2	2	2	2	0	Sjukvårdsproduktion under delvis pressade förhållanden och stor volym rutinverksamhet gör att fokus på STs utbildning – framförallt kritiskt tänkande, teoretisk utbildning och egenaktivitet – saknas, kompenseras i viss mån av generös inställning till externa kurser. Arbetsklimatet för ST gott, men kraven på ST kunde vara tydligare.
Oskarshamns sjukhus och Västerviks sjukhus 2003-05-05	2	2	0	2	2	2	1	Sjukhusen i Västervik–Oskarshamn med ett upptagningsområde om sammanlagt 113 000 invånare har formellt en gemensam kirurgklinik, som också innefattar urologi med adekvat bemanning. I praktiskt avseende är samverkan mellan enheterna begränsad. Verksamheten är allsidig och volymen sannolikt tillräcklig avseende den basala kirurgin på båda enheterna, vilket kompenseras av planerad tjänstgöring vid större enhet för alla ST. Lokaler-na har avsevärda brister. Uppläggning av tjänstgöring ok och utbildningsklimatet är generellt bra med ST som aktivt sökt sig till en enhet med bred profil. Mycket goda möjligheter till FoU.

forts Tabell 1. Kirurgi. Resultat av inspektioner genomförda under 2003–2004.

Sjukhus, datum för inspektion	Struktur			Process				Kommentar
	A	B	C	D	E	F	G	
	Verksamhet	Läkarsstab	Utrustning, lokaler	Organisation	Utbildningsklimat	Teoretisk utbildning	Forskning	
Danderyds sjukhus 2003-05-05	2	2	1	2	3	3	1	Länsklinik med relativt bred verksamhet och stor volym samt forskning och undervisning. Det är en välbemannad klinik med hög kirurgisk och akademisk kompetens där utbildning är generellt prioriterad med gott klimat och bra teoretisk utbildning. Dock är avdelnings- och operationsplaneringen fragmentarisk och begränsad i omfattning.
Skaraborgs Sjukhus Skövde 2003-05-06	3	2	2	3	3	3	1	Sammanfattningsvis ett mycket bra sjukhus på alla plan för specialistutbildning i kirurgi. Enstaka saker saknas formellt men kompenseras av ett utmärkt utbildningsklimat, god formell och informell handledning med engagerade läkare och gott om schemalagd utbildningstid.
NU-sjukvården Trollhättan, Uddevalla 2003-05-06	3	2	3	3	3	3	0	Stor länsklinik med komplett verksamhet och stort befolkningsunderlag. Valfungerande klinik med mycket god stämning och mycket positivt utbildningsklimat för ST-läkare. God ST-utbildning trots många ST-läkare på samma nivå. Förutsättningar för forskning finns men utnyttjas inte optimalt.
Mora lasarett 2003-05-13	2	3	2	2	3	3	1	Välorganiserat länsdelssjukhus där klinisk färdighet och teoretisk kunskap är viktigt. Bra träning i basal kirurgi. Kliniken uppmanar till vidareutbildning i kirurgi och forskning. Fyra av nio specialister hade disputerat vilket föreföll oss ha betydelse för den positiva utbildningsatmosfären som fanns på kliniken.
Norrlands Universitets-sjukhus Umeå 2003-05-14	3	3	3	2	3	2	1	En klinik med allsidig kirurgisk verksamhet. Samordningen i Norra regionen förefaller ha bättre stöd än på många andra håll, vilket ökar värdet på ST-utbildningens senare delar. Kliniken är väl fungerande och har ett gott utbildningsklimat. Lokaler och utrustning är av mycket god klass. Förbättringsområden: Uppföljning och återkoppling av målbeskrivning. Dokumentation av färdigheter. Uppföljning av vårdkvalitet och medicinska resultat.
Karolinska sjukhuset Stockholm 2003-05-20	3	2	3	2	3	3	1	En klinik med allsidig men högspecialiserad kirurgisk verksamhet. En komplett allmänkirurgisk utbildning förutsätter samverkan med andra sjukhus/kliniker. Ambitionsnivån för ST-utbildning är hög och ett mycket gott arbetsklimat råder.
Sundsvalls sjukhus 2003-05-26	3	3	2	2	3	3	1	Möjlighet till all utbildning på plats med inledd sektionering, forskningsmöjligheter och ett jourssystem som frigör mycket tid till elektiv verksamhet.
Östersunds sjukhus 2003-05-27	2	2	1	1	2	2	1	Länssjukhus med allsidig verksamhet men måluppfyllelsen kräver ca 1 års tjänstgöring på annan ort. Nyttillsatt utbildningsansvarig läkare med höga ambitioner att utveckla strukturen i tjänstgöringens uppläggning samt bygga upp internutbildningen. Klinik i tydlig förbättringsfas med spirande organisatorisk nyordning.
Sjukhuset i Lidköping 2003-06-02	2	2	2	2	2	2	0	En klinik med verksamhet på länsdelssjukhusnivå. Kliniken kännetecknas av ett gott tjänstgöringsklimat. Goda möjligheter till externt och internt kursutbud. Utbildningsbokens målsättning bör följas upp i större utsträckning för kontroll av att erforderlig praktisk träning fullgjorts. Den teoretiska utbildningen inklusive olika administrativa uppdrag bör öka.
Länssjukhuset Gävle–Sandviken Gävle 2003-06-03	3	2	1	1	2	1	1	Länssjukhus som har fullständig länssjukvård omfattande kärlkirurgi och även urologi och viss akut ortopedi. Den praktiska utbildningen är god, kliniken är produktionsinriktad, men det finns brister i kontinuiteten på den schemaläggning som kliniken har valt. Beträffande teoretisk utbildning riktad direkt till ST-läkarna så finns det utrymme för förbättringar.
SU/ Sahlgrenska, SU/Östra SU/Möndal 2003-09-01–04	3	3	2	3	3	3	1	Universitetssjukhus som erbjuder ett gott utbildningsklimat. Förutom den kliniska baskunskapen stimuleras forsknings- och utvecklingsarbete. Rotationssystemet ställer stora krav såväl på organisation som på ST-läkare för att målbeskrivningen ska kunna uppnås – behovet av återkommande bedömning av ST-läkarens progress ökar. Mera detaljerade och målbeskrivande kontrakt bör införas, t ex med uppläggning av teoretisk utbildning med litteraturstudier samt administrativ utbildning. Alla handledare bör genomgå handledarutbildning. Utvecklingssamtal mellan ST-läkare och handledare bör formaliseras. Egen personbunden expedition med dator är en förutsättning för optimal tjänstgöring.
Mälarsjukhuset Eskilstuna 2003-09-09	2	3	3	3	3	3	0	Länssjukhus med kirurgisk klinik som har mycket goda resurser för ST-utbildning och ett genomtänkt och väl strukturerat utbildningsprogram kryddat med entusiasm för att lära ut kirurgi. Brist på operationspersonal negativ effekt på volymen av operationer.
Huddinge Universitets-sjukhus 2003-09-17	1	2	1	1	2	3	1	Trots en splittrad struktur kan HS erbjuda en god, mycket forskningsinriktad ST-utbildning. Brister finns i verksamhetens bredd, tjänstgöringens uppläggning och beträffande lokaliteterna. Endokrinsektionens verksamhet är ett föredömligt undantag. ST-utbildningen passar utmärkt för en självständig forskarinriktad ST-läkare, gärna med något år på ett mindre sjukhus i bagaget.
Skellefteå lasarett 2003-10-14	1	1	3	1	2	2	0	En klinik med god kirurgisk verksamhet på nivå för ett länsdelssjukhus. Kliniken är väl fungerande. Gott utbildningsklimat, men brister i strukturen för utbildning av ST-läkare. Förbättringsområden: Viktigast är att rekrytera specialister. Då förefaller alla möjligheter finnas för att bedriva en fullgod ST-utbildning i basal allmän kirurgi och kompletterat med utbildning på andra kliniker inom de områden där man saknar egen verksamhet.

forts Tabell I. Kirurgi. Resultat av inspektioner genomförda under 2003–2004.

Sjukhus, datum för inspektion	Struktur			Process				Kommentar
	A	B	C	D	E	F	G	
	Verksamhet	Läkarsstab	Utrustning, lokaler	Organisation	Utbildningsklimat	Teoretisk utbildning	Forskning	
Centralsjukhuset Karlstad 2003-10-21	3	3	2	3	3	3	1	Kliniken erbjuder mycket goda möjligheter till ST-utbildning med en allsidig och omfattande verksamhet. Man har ett målmedvetet, välfungerande praktiskt teknikutbildningsprogram med god helhetssyn på läkarrollen. Mycket kompetent och engagerad överläkarsstab med god vetenskaplig och pedagogisk bakgrund. Trots enstaka brister avseende lokaler uppvisar kliniken mycket goda förutsättningar för kirurgisk återväxt.
Nyköpings lasarett 2003-10-23	2	2	3	1	2	2	0	En allmänkirurgisk utbildning kan ges men tjänstgöringen måste idag kompletteras vid annan klinik för att få »volym«. Tjänstgöringen präglas av en något låg volym som idag inte utnyttjas optimalt för utbildning. Forskningsmöjligheter saknas. Betydande förbättringar kan göras vad gäller tjänstgöringens uppläggning och struktur. Nödvändigt med en studierektor.
Värnamo sjukhus 2003-11-19	2	3	1	1	2	1	0	Kirurgkliniken i Värnamo har god bemanning på senior nivå och bör kunna ge en god basal kirurgutbildning inkl sidoutbildning i urologi på den egna kliniken samt anestesi och ortopedi på den egna sjukhuset. Synnerligen individuella tjänstgöringsupplägg, där det förefaller tveksamt om målbeskrivningens krav kan uppnås av samtliga ST inom fem år. Generös inställning till extern utbildning, men regelbunden intern utbildning och avstämning av ST-läkarnas studieverksamhet saknas liksom rekommenderad fördjupningslitteratur.
Ljungby lasarett 2003-11-25	2	2	2	1	2	2	0	Kliniken ger en bra utbildning i basal kirurgi som sedan fortsätter på länsjukhus. Genom bättre planering av tjänstgöringens delmoment i samverkan med länsjukhuset, kan ST-utbildningens kvalitet förbättras.
Centralsjukhuset Kristianstad 2003-12-03	3	2	2	2	2	2	0	Länsklinik med komplett verksamhet. Välfungerande ST-utbildning med god handledning och nu god stämning på kliniken. Förbättringspotential finns för teoretisk utbildning inom kliniken samt för att engagera ST-läkarna i administration och forskning.
Lasarettet i Ystad 2003-12-04	2	0	1	1	2	2	0	Länsdelsklinik som ej kan ge fullständig ST-utbildning men med uppbyggda kanaler för randutbildning. God stämning och positivt utbildningsklimat men relativt liten operativ träning. Intern teoretisk utbildning eftersom förbättringar pågår, ingen forskning.
Länssjukhuset i Kalmar 2003-12-09	3	2	3	2	2	2	1	Kliniken kan ge en god och fullständig specialistutbildning. Läkarstaben är engagerad och har en bred klinisk och vetenskaplig kompetens. Utbildningsklimatet är gott. En utvecklingspotential finns vad gäller den interna teoretiska utbildningen. Moderna, generöst tilltagna lokaler med hög teknisk utrustningsnivå.
Sjukhuset i Varberg 2003-12-10	3	2	3	2	2	2	1	Sammanfattningsvis ett litet sjukhus med hög volym av patienter vilket ger stor patientträning både för kliniska bedömningar och operativ träning. Bra stämning på kliniken.
Blekingesjukhuset Karlskrona 2004-01-12	3	2	3	3	3	3	1	Länssjukhus med mycket genomtänkt och välfungerande struktur för ST-utbildningen. Förbättringar av samverkan mellan Karlskrona och Karlshamn skulle ytterligare kunna höja kvaliteten på den tidiga operativa träningen.
Helsingborgs Lasarett 2004-01-15	3	3	3	2	2	2	1	En klinik med en sektionerad bred kirurgisk verksamhet på länssjukhusnivå. Besparingsåtgärder hotar utbildningen i basal kirurgisk teknik. Kliniken är väl fungerande. Förbättringsområden: De goda förutsättningarna som finns för både praktisk och teoretisk utbildning måste tas tillvara genom att gemensamt arbeta med utbildningsklimatet. Då finns alla möjligheter att bedriva en ST-utbildning på nationell toppnivå.
Karlskoga lasarett 2004-01-19	3	3	3	2	2	2	0	Länsdelsklinik med bred allmänkirurgisk verksamhet och fullgod volym och adekvata resurser för att lära ut de kirurgiska grunderna. Målbeskrivningens krav kan uppnås med sidoutbildning inom närområdet. Lindriga brister i formell del av utbildningens uppläggning – avsaknad av skrivna ST-kontrakt och mer preciserad långtidsplanering. Teoretisk internutbildning har förbättringspotential.
Ersta Sjukhus Stockholm 2004-01-19	2	2	2	2	3	2	1	En klinik med en smal och högspecialiserad gastrointestinal kirurgisk verksamhet där ambitionsnivån för ST-utbildning är omväntat hög. Ett gott utbildningsklimat och utmärkta förutsättningar för manuell kirurgisk operationsträning i stora volymer genomsyrar verksamheten.
Lasarettet i Trelleborg 2004-01-27	1	1	2	1	1	1	0	Strulig situation med bl a chefsbyten och vakanser gör att kirurgkliniken i Trelleborg för närvarande inte kan ge en fullständig ST-utbildning. Förutsättningar finns dock för att man skulle kunna ordna en välfungerande ST-utbildning tillsammans med Malmökliniken.
Örnsköldsviks sjukhus 2004-02-02	2	2	2	2	2	2	0	En klinik med verksamhet på länsdelssjukhusnivå. Kliniken kännetecknas av ett gott tjänstgöringsklimat. Goda möjligheter att delta i externa inklusive regionala kurser och kongresser. Bättre struktur både i praktiskt och teoretiskt avseende bör uppnås. Utbildningsbokens målsättning bör följas upp i större utsträckning för kontroll av att erforderlig praktisk träning fullgjorts. Den teoretiska utbildningen, framförallt internt, bör öka i väsentlig grad. Behov av studierektor närmare specialiteten och ST-läkarna i kirurgi.

forts Tabell I. Kirurgi. Resultat av inspektioner genomförda under 2003–2004.

	Struktur			Process				Kommentar
	A	B	C	D	E	F	G	
Sjukhus, datum för inspektion	Verksamhet	Läkarsstab	Utrustning, lokaler	Organisation	Utbildningsklimat	Teoretisk utbildning	Forskning	
Visby lasarett 2004-02-17	1	2	2	2	2	2	0	Begränsat upptagningsområde men med krav på att klara framför allt det mesta inom akut kirurgi. Sjukhuset hade strax innan vårt besök genomgått organisatorisk förändring och datorisering. Svårt att utbilda kirurger, ett rotationssystem med en större klinik önskvärt, vilken även kan skapa intresse för teoretisk utbildning.
Centrallasarettet i Växjö 2004-03-01	3	2	3	2	3	2	0	Intrycket av ett synnerligen gott utbildnings- och arbetsklimat dominerar över att formella värderingsskäl drar ner poängsumman till 15 av 19. Plant-skoletänkande som tydliggör ST-läkarna på kliniken. Allsidig verksamhet. Bra balans mellan jour-, operations-, mottagnings- och avdelningsarbete.
Hälsinglands sjukhus Hudiksvall 2004-03-03	2	2	2	2	3	3	1	Bra utbildningsklimat med bred verksamhet, dock en del luckor som måste fyllas på annat håll. Stor jourbörda.
Länssjukhuset Ryhov Jönköping 2004-03-09	3	2	2	3	3	2	1	Sammanfattningsvis ett mycket bra sjukhus på alla plan för specialistutbildning i kirurgi. Utbildningen förbättras ständigt och förs i en positiv anda med god sammanhållning i kollegiet. Goda forskningsmöjligheter. Enstaka saker saknas formellt men kompenseras av ett utmärkt utbildningsklimat, god formell och informell handledning med engagerade läkare. Den interna teoretiska utbildningen kan förbättras och diskussioner förs för att starta och utveckla detta.
Norrköping Sjukhus AB 2004-03-17	2	3	3	3	3	2	0	En väl fungerande klinik med gott utbildningsklimat och på länsdelssjukhusnivå god kirurgisk verksamhet. Fullgod ST-utbildning i basal allmänkirurgi kan bedrivas men måste kompletteras med utbildning på andra kliniker.
Södertälje sjukhus 2004-03-22	2	2	2	2	3	3	1	Klinik med allmänkirurgisk verksamhet och fullgod volym samt adekvata resurser för att lära ut de kirurgiska grunderna. Vissa allmänkirurgiska komponenter saknas. Målbeskrivningens krav kan uppnås med sidoutbildning inom närområdet. Turbulensen i Stockholms sjukvård under senaste dryga halvåret har dock haft negativt inflytande på utbildningssituationen! Lindriga brister i formell del av utbildningen – handledarutbildning saknas och mer preciserad långtidsplanering önskvärd. Strukturerad internutbildning kan förbättras.
Länssjukhuset Halmstad 2004-03-23	3	2	2	1	2	3	0	Kliniken bedriver sektoriserad kirurgisk verksamhet på länssjukhusnivå. Man erbjuder en komplett ST-utbildning inom kirurgi. ST-läkarna får en mycket god kirurgisk träning med stor operationsvolym under utbildningstiden. En bättre organiserad endoskopiutbildning samt en bättre strukturerad tjänstgöringsplan med längre sammanhållna tjänstgöringspass skulle ytterligare förbättra utbildningskvaliteten.
Sjukhuset i Arvika 2004-03-25	2	2	1	1	3	2	0	Länsdelsklinik som inte på egen hand kan ge en fullgod ST-utbildning i kirurgi, men med kompletterande utbildning inom länet. Bra stämning på kliniken och goda möjligheter till operativ träning inom den basala kirurgin. God länsövergripande teoretisk utbildning med engagerad studierektor. Bättre strukturering av utbildningen från början, längre tid på länsklinik och bättre samordning mellan handledare på länsdel- och länsklinik behövs.
Kungälv's sjukhus 2004-03-31	3	2	1	2	2	2	1	Klinik med omfattande och allsidig verksamhet, målpuppfyllelsen kräver dock 6–12 mån tjänstgöring på annan klinik inom regionen. Det föreligger en god och mångsidig kompetens både kliniskt och vetenskapligt. Utbildningsklimatet är gott men vissa brister finns i handledarutbildning. En klinik med mindre brister vad gäller intern teoretisk utbildning samt läkarexpeditioner men som helhet goda förutsättningar för en bra utbildning.
Centrallasarettet Västerås 2004-05-05	3	3	3	1	1	2	1	En klinik med bred kirurgisk verksamhet på länsnivå som kan erbjuda ST-utbildning i allmänkirurgi. Goda forskningsmöjligheter. Jourttjänstgöringen bör ändras så att inte närvaron dagtid äventyras. Utbildningsklimatet kan förbättras och regelbundna handledarsamtal införas. Viktigt att bibehålla hitills god teoretisk, intern och extern utbildning.

ANNONS

Tabell II. Patologi. Resultat av inspektioner genomförda under 2001–2003.

Sjukhus, datum för inspektion	Struktur			Process				Kommentar
	A	B	C	D	E	F	G	
	Verksamhet	Läkarsstab	Utrustning, lokaler	Organisation	Utbildningsklimat	Teoretisk utbildning	Forskning	
Centralsjukhuset Karlstad 2001-09-17	2	1	3	3	3	3	0	Avdelningen kan med planerad sidoutbildning ge en mycket bra och komplett ST-utbildning i såväl patologi som cytologi. Bemanningssituationen är för närvarande bräcklig med för få tjänster i förhållande till arbetsvolym. De fast anställda specialisterna har relativt få tjänsteår i specialiteten. Rekryteringsförsök för att knyta fler erfarna läkare till avdelningen pågår. Utbildningsklimatet är synnerligen gott och ST-utbildningen mycket välorganiserad.
Sundsvalls sjukhus 2001-09-18	2	3	3	3	3	3	0	Avdelningen kan ge en komplett specialistutbildning om den kompletteras med sidoutbildning inom cytologi och andra speciella områden på ett regionsjukhus. Antalet specialister i läkarstaben är adekvat och tillåter en god praktisk handledning för ST-läkaren. Utbildningens uppläggning är välgenomtänkt och dokumenterad och utbildningsklimatet är gott. ST-läkaren har tid till egna studier och uppmuntras att delta i nationella och internationella kurser.
Falu lasarett 2001-11-12	2	2	3	1	3	3	0	Avdelningen kan erbjuda utbildning inom alla de vanligaste diagnostiska områdena men måste kompletteras med tjänstgöring på regionsjukhus för att vara komplett. Utbildningsklimatet är mycket gott. Tid till självstudier är schemalagd och ST-läkarna uppmannas att delta i nationella och internationella kurser. Det finns en tradition att utbilda och ett system att kontrollera kunskaper men utbildning är inte dokumenterad enligt normerna. Forskningsarbete med regionalt centrum och med universitetssjukhus är möjligt.
Norra Älvsborgs Länssjukhus Trollhättan 2001-11-13	2	2	3	3	3	3	0	Patologikliniken vid NÄL kan med planerad rotation till regionsjukhus för delar av den specialiserade patologin liksom för delar av cytologin ge en fullgod utbildning i patologi och cytologi. Utbildningsklimatet är mycket gott och utbildningen är strukturerad. Bemanningsläget är bra men kliniken önskar anställa ytterligare en överläkare. Trots att formell forskarutbildning saknas finns goda möjligheter till projekt- och utvecklingsarbete på avdelningen.
Kalmar lasarett 2002-02-04	2	2	3	2	3	3	0	Avdelningen kan erbjuda en komplett utbildning i patologi och cytologi om tjänstgöringen kompletteras med utbildning vid regionsjukhus. Tydliga tjänstgöringsplaner finns. Formella krav för handledarutbildning och dokumentation har inte uppfyllts helt. Utbildningsklimatet är gott. Interna konferenser hålls. Regionala satsningar på ST-utbildning har resulterat i givande kurser i områden där nationella kurser ej funnits. ST-läkare uppmannas att delta i utvecklingsprojekt.
Centrallasarettet i Växjö 2002-04-29	2	2	3	3	3	3	0	Omsorg om ST-läkaren, gott utbildningsklimat och en väl planerad tjänstgöring kännetecknar verksamheten i Växjö. Avdelningen hör till de mindre i landet men med planerad rotation till andra avdelningar kan en fullgod utbildning i klinisk patologi och klinisk cytologi ges.
Länssjukhuset Ryhov Jönköping 2002-04-30	2	2	3	2	3	3	0	En av landets största länsavdelningar och dessutom en av de få ackrediterade. Ett positivt utbildningsklimat och generös inställning till extern utbildning inom områden som inte hanteras på plats gör att avdelningen kan erbjuda god specialistutbildning. Eftersom egen punktionsmottagning saknas, bör extra vikt läggas vid extern utbildning inom punktionscytologi.
Capio Diagnostik vid Östersunds sjukhus och St Görans sjukhus AB 2002-10-17	2	2	3	3	3	3	0	Avdelningen i Östersund är volymmässigt en av landets minsta enheter. Det finns ett nära samarbete med St Görans Sjukhus, som bemannar östersundsavdelningen med roterande specialistläkare. En komplett utbildning med god kvalitet kan erbjudas i samarbete med St Görans Sjukhus och sidoutbildningar på regionsjukhus. Arbetsbelastningen för specialisterna är mycket hög, men engagemanget i ST-utbildningen är synnerligen stort.
Länssjukhuset Gävle–Sandviken 2003-01-31	2	2	3	1	2	2	0	Med en planerad sidoutbildning på universitetssjukhus kan fullgod utbildning ske. Samsyn mellan läkarkollegor och ledning kan stimuleras för att underlätta utbildningens process.
Mälarsjukhuset Eskilstuna 2003-03-18	2	1	3	2	3	3	0	Fullgod ST-utbildning erbjuds med mycket stort engagemang och synnerligen god arbetsmiljö. Planering och dokumentation över ST-utbildningen kan dock tydliggöras/dokumenteras bättre.
Centrallasarettet Västerås 2003-03-19	2	3	2	1	1	2	0	Avdelningen har strukturella möjligheter att bedriva en fullgod ST-utbildning men planering och uppföljning av tjänstgöringen måste förbättras. Stimulering av samsyn mellan kollegorna avseende ST-utbildningen är mycket viktigt. Dokumentation avseende utbildningsstruktur och process kan förbättras.
Sunderby sjukhus Luleå 2003-04-08	2	1	3	1	1	2	0	Avdelningen har strukturella möjligheter att bedriva en fullgod ST-utbildning men under nuvarande förhållanden pga. bekymmersam bemanningssituation bör åtminstone hälften av utbildningen göras på annan avd./regionsjukhus. Samarbetet med patolog och cytologavdelning vid universitetssjukhus bör stimuleras ytterligare. För närvarande finns två vikarierande underläkare utan ST-kontrakt som huvudsakligen genomgår språkräning för att erhålla svensk formell behörighet.

forts Tabell II . Patologi. Resultat av inspektioner genomförda under 2001–2003.

Sjukhus, datum för inspektion	Struktur			Process				Kommentar
	A	B	C	D	E	F	G	
	Verk- samhet	Läkar- stab	Utrust- ning, lokaler	Organi- sation	Utbild- nings- klimat	Teo- retisk utbildning	Forsk- ning	
Södra Älvsborgs sjukhus Borås 2003-09-22	2	2	3	2	3	3	0	Laboratoriet för patologi och cytologi vid Borås lasarett är en av landets få ackrediterade avdelningar och har stora möjligheter att erbjuda en bra ST-utbildning såväl avseende struktur som process och kan varmt rekommenderas för intresserade ST-läkare. För närvarande finns ingen ST-läkare vid avdelningen, men samarbetsdiskussioner avseende ST-utbildning pågår med Sahlgrenska Universitetssjukhuset.
Helsingborgs lasarett AB 2004-02-10	2	3	2	3	3	3	0	Avdelningen kan med planerad sidoutbildning ge en mycket bra och komplett ST-utbildning i såväl patologi som cytologi. Läkarbemannning och läarkompetensen på avdelningen är mycket god. Lokalerna är för små. Utbildningen är välplanerad och utbildningsklimatet mycket gott.
Länssjukhuset Halmstad 2004-02-11	2	2	3	2	3	3	0	Laboratoriet för patologi och cytologi vid Länssjukhuset i Halmstad befinner sig nu i en dynamisk generationsväxling med såväl nyrekryterad ST-läkare som yngre specialister. Det finns stora möjligheter att erbjuda en bra ST-utbildning såväl avseende struktur som process i samarbete med avdelningar på universitetssjukhus och avdelningen kan varmt rekommenderas för intresserade ST-läkare.

ANNONS